

Poësia 1564.

Simoni dae Simonis; Soël Propheta.

Biblioteka Jagiellońska.

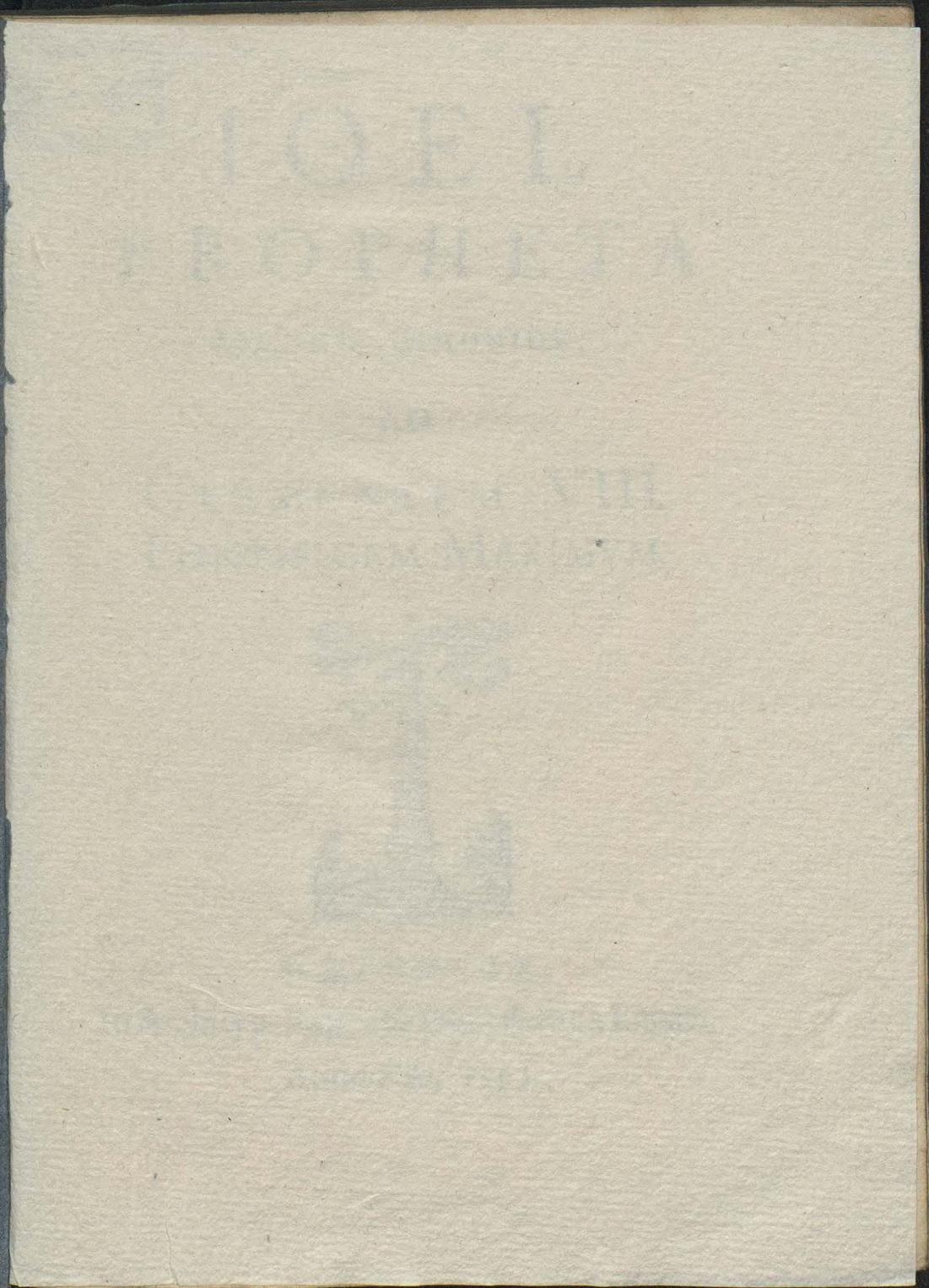
II. C. 53.

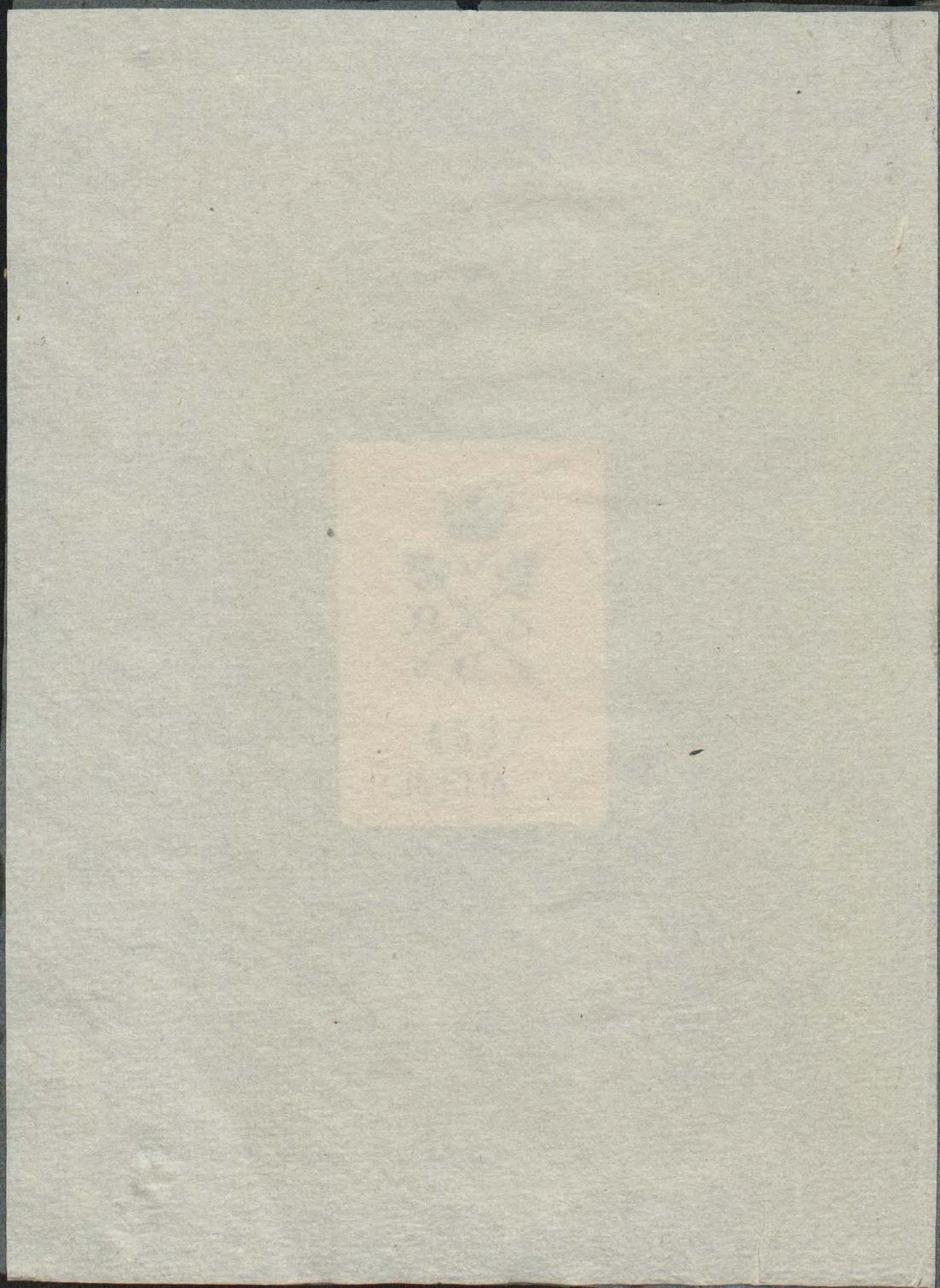
POËTAE POLON.

N. 140.

XXIV. 5. 22 6 (103)

I.c. 53.

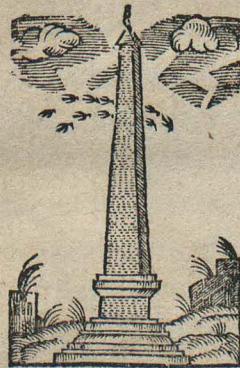
Roma 4564.

IOEL PROPHETA

SIMONIS SIMONIDÆ,

AD

CLEMENTEM VIII.
PONTIFICEM MAXIMVM.

CRACOVIAE,

In Archityp, Regia & Ecclesiastica Lazari,

Anno Dñi, 1593.

V. XXV. 5. 20.

Cim. Qu. 4537

IOEL PROPHETA

SIMONIS SIMONIDAE,

AD

CLEMENTEM OCTAVVM,
PONTIFICEM MAXIMVM.

P Rinceps supreme, Pastor orbis, et Pater,
Felicitas cum te admouebat publica,
Mundi gubernis, ium dans summa in manum,
Cælum recludi quæs solet, quæs obstrui.
Tum mihi, remoto hac frigida quamvis plaga,
Septemtrionum cardines ad ultimos,
Non usitatis gaudiis tamen datum est
Potiri abunde, & splendidas spes voluere.
Illud regustantem tuum cor inclytum,
Mentisq; candores, procul fide ancipe
Pectusq; curis arduum sublimibus.
Quod mihi videre tum beato contigit,
Quando, cruenta facta post discordiae,
Quæ regna nostri, cum propinquis regibus,
Amore sceptri, plus satis commiserat,
Ab urbe vestra, missus hic, salutifer
Pacis sequester, sanciebas fædem,

A ij

Tutaq;

Tutaq; nos quiete compostos dahas.
Ut cunque tandem lusit anceps exitus,
Quò fas nefasq; res trahit mortalium.
Tunc, te mihi affari, & frui conspectibus,
Manumq; concessum est tuam contingere,
Haurireq; oris mel tuum, affatus sacros.
Quam mī venustam duco gloriā unīcam.
At nunc, locare quando te virtus tua
Dīs proximo sategit usque culmine,
Quid me beatius foret? quid promptius?
Quām pedibus amsanētis tuis adsternier,
Offerre & amplexum, & humile osculum dare.
Non denegaret quippe laudem istam mihi,
Benignitatis illa pulchra copia,
Quæ larga, vestro corde, gaudet conspici.
Adesse sed postquam vetat me, res mea,
Puluinar ad vestrum, vel absenti tamen
Peruellit aurem Musa, gestiens tibi
Se se approbare, nec pudoris, nec memor
Audacis ausus, nec suæ illa infantæ.
Amore tantum tutæ vestri numinis.
Cui laxam habenam cùm semel concessimus,
Amore eodem nempe vestri libem,
Nil non sibi permisit, ipsas aureas
Scdes polorum, semita ardua petens,
Vatumq; magnis se intulit sacrariis.

Libans

Libans ocellis, abditas imagines,
Quas, post futuris temporum successibus,
Signauit illa, præscia omnium, manus.
Si forte, congruus quis, ætati, color
Vestræ emineret, candida insignis nota.
Namq; aureum sperauit æuum currere,
Nunc conditum, vestra sub indulgentia.
Gauisa tandem repperisse, dulcibus
Quienit orsis, quâ Ioëlis, pagina
Intacta, soluit multiplex os carminum.
Post sœua bella, post tumultus asperos,
Post omnium, omnigenum laborum turbinem,
Tandem serenos, aureos laudans dies,
Cuiusmodi donare tu mundo potes.
Nam, quæ nefanda pestis, aut quis non furor,
Represcit orbem ad ultimam metam mali?
Quis porrò te placare cœlitum minas,
Quæ sola restat ad salutem ianua,
Paratior? vcl mente pura instructior?
Magisuc amicus candidis virtutibus?
Quæs absque vita se beata non gerit.
Sed me reprendit vsque Musa, amor meus,
Ne vocis humanæ tibi dicta oggenam,
Neu te amplius sermonibus morer meis,
Ipsum Ioëlem ducit auribus tuis,

Genus Ioëlem Pathuëlis optimi,
Verba adferentem dia, quæ, interpres sacer,
Dictantis hausit, ore sancto, numinis.

S'Enum senes, ætate prouectissimi,
Usus magister, longa & exploratio,
Quos æstimatores catos rerum facit,
Adeste, ad auditus trutinam accurrite.
Tum, quicquid vsquam est, quæ patet vastissimus
Telluris orbis, educans hominum genus,
Omnis propages, saecula gentium omnia,
Adeste, pensate acribus sententiis,
Vimq; aurium, vim mentis omnem aduertite,
Cum pristino, æuum computantes nuperum,
Vnquamne lucis munere hoc spirabili
Florere dum vobis datur, vel patribus
Dum vita vestris sole in hoc resplenduit,
Facinora tanta, tale ad exemplum edita,
Insignibus adeò datum nosse est modis?
Non hic silentे lingua opus, non pectore
Obluioso, sed palam vocalibus
Animisq; , dictisq; ad renarrandum obuiis.
Narrent parentes filii facta hæc suis.
Narrentq; porrò filij nepotibus.
Porrò nepotes alteri propagini
Tridant ferendum, ad alteram, atque ad alteram,

Aeoq;

*Æuoq; nullo conticescat perpetis
Hæc penna famæ, sœculis clani omnibus.
Atrox, nefandum carmen éheu ordior.
Expulsa damnis damna, vulnus vulnere,
Successiones duplicatas cladium,
In peius excrescente semper augmine.
Eruca, ventri repa, deses, vermipes,
Florum aucupatrix fœda, labes frondium,
Virentiæ hortorum hostis impurissima,
Primæuum honorem germinantium abstulit
Regnorum, & orbis in iuuentam sœuitt,
Fœdans malignè pacis alma munia.
Non sola, nec crudelitatis ultimo
Morsu. sed ipsa postquam auaram aluum satis
Exercuit, mox ad relictu pabula,
Feruens tumultu, examinum nimbos rotans,
Alisq;, dentiumq; pollens impete,
Imber locustæ, turbine horrendo ingruit,
Exesor, extirpator acer omnium,
Radice, quicquid obuium truncans tenus.
Nec sat. nec isto fine consistet malum.
Nam quicquid intactum locusta liquerit,
Procella mox superuolans bruchi asperi,
Idem fero insultu opprimet vestigium,
Lateq; nuda cuncta pascendo dabit.
Dira interim teredo, pestis peruicax,*

Propage

*Propage verminabit intus subdola,
Tyranna fraudulenta, nil non vendicans,
Nil non peragnans inquietis morsibus,
Tenax premendo, permeans ad intimam
Succi medullam, cortice exhausto super.
Hæc reliquiarum reliquias pœnè extimas
Absumet, inq; pulucrem cinefaciet.*

*O luxu, & v̄sibus voluptatum ebrij,
Pulli leporum, gens sepulta inertis,
Tempus veterno libenare lumina,
Tempus soporis excutere grauedinem,
Vultumq; fletu, luctibusq; tinguere.
Vos qui mericam vitium dulcedinem,
Auidam palati hauritis ad lubentiam,
Modulumq; vitæ, mensam opimam ponitis,
Adest, adest, vulandi acuta occasio,
Adest gemendi dini vobis formula.
Solamen omne vestri biantis gutturis,
Lasciuiendi omnis redundans copia,
Labri inter ipsa, ab ore vestro euanuit.
O termi, o hæredium volupe meum,
Tuum beatum uber, tua super culmina,
Gens robore eminens, superba viribus
Incomprehensa nomine, numeri incapax,
Ascendit. olli dentium serpita vis,
Ut dentium leonis, ast molarium*

Modus

Modus tam iniquus, ut recens ipsos satos
Scymnos leonum excedat abnormi statu.
Florentis olim vineæ excellens decus,
Multæ frequentatum manu, multo ordine,
Redegit ad deserta solitudinis,
Vastamq; præsttit, prius cultissimam.
Ficum meam, meos amores vnicos,
Omni decore, vsque ad cutem viuam exuit,
Ademit usum frondium, hausit corticem,
Spoliumq; raptans futile affixit solo.
Nunc illa quondam nobilis, quondam virens,
Quondam beata fruge mellitissima,
Prærepto honore luget, atque albentibus
Ramis, stat agrorum perenne opprobrium.

O' term, non te prouoco ad luctum leuem.
Sed sponsa qualis, nacta florentem virum,
Ver pulchrum agentem ætatis, in lanugine
Si forte prima amisit, intactum toro,
Frustrita dulci nuptiarum munere,
Omnem illico remittit elegantiae
Splendentis ambitum, & nitores aureos,
Vitæq; se se damnat atris sordibus.
Pro palla bonore, proq; gemma lucida,
Horroribus sacci asperis obnubila.
Sic te esse mœstam, sic inornatam decet,
Sic vsque atritam sacci ad aspritudinem.

B

Lux

*Lux illa sacrorum, illa maiestas domus,
Quam tu appanatam struxenis Deo tuo.
Celebritas pristinam omnem gloriam
Deperdidit, transcripta vastitudini.
Non victimarum diues ampla opulentia,
Non februis libationum præmiis.
Flet mæsta turba, Deo sacerdotes sacri.
Deuota cælo peccora, electum genus.
Lessumq; lugubrem integrant, fracti malis.
Quâcunque, quantacunque sparsis finibus
Porrecta pandit regio latifundia,
Furor per omnem bellicus væsanir,
Nullum rapinis non penetrans angulum.
Atrata lugent arua, crudeli manu
Ad carduos redacta, & herbam inutilem.
Non fruge, non superba tritico annuo.
Non lentipes illis labor amicus boum,
Cultu reponit debitam feraciam.
Marent sine vlmis, inquilinæ collium,
Motæ locis, genitrices vni vni inclytæ.
Lenimen illa corporum, mensæ nitor,
Horti medulla, mater vnici ungrinis,
Baccis opima oliua, tota elanguuit.
Percussa tristi vulnere, atque incurii.
Agorum alumni, pubes aruis dedita,
Ob militis metum, impiae ob sonum tubæ,*

Disiecta

Disecta, dispalata, ræcordi fuga,
Perisse antri usum, perisse feruidas
Messesq; frumentique lætam copiam,
Penuriam usque ad hordei vilissimam
Deplorat. una vinitorum inops manus,
Planguntq; pugnis pectora, ululantq; anxie,
Autumnitatem propter vuæ cuanidam.

O palmitum fons alme, uitigene ô latex,
Tuos mitores ante limpidissimos,
Nunc turbulentos stare, nunc tentos trahi,
Nullaq; ductos ordinis solertia.

Non miror, Et te ficus, olim pinguibus
Fœcunda namis, nunc inique torpida,
Vos culta mala nominis granatici.

Vos palma amantes ponderum, premi insciæ,
Et quotquot hortus germina arborum educat,
Non miror, esse vos in aritudine,
In squale, in horrore, ætheris ludibrium.

Quum vestra quippe salus ab humana manu
Dependeat, curæ colentis indiga,
Turbante rerum summa, vitæ perditis
Solatiis, cultore nullo reliquo,
Vestros honores ire pessum par quoque est.

O' que's ministris splendor altaris cluit,
Deuota cælo corda, diuinum genus,
Suprema nunc vos flagitat necessitas,

B ij

Non

Non usitatis luctibus planctum dare,
Omnis habens fletuum diffundere,
Toto querellas excitare pectore.
Vos vos reposti in eminentibus locis,
Dei suffetes, praesides rerum omnium,
Præte normam supplicum, exemplar pium,
Pro purpura, pro lumine infulæ aureo,
In puluerem, & sacci secura tegmina
Descendite, inchoate funebres modos,
Humoque dura corpus usque affligite,
Diesq; stratos videat, & nox per uigil.
Nam cum dulcis vestra, vester inclytus
Labor, beata quo stetit domus Dei,
Expulsus, exul, infrequens cessit loco.
Non amplius sacro hostiarum munere,
Non splendida libationum adorea
Insignis, ast silentiis fæde obrutus.
Secernite austерum diem ieiunio,
Sacrate gratam numini abstinentiam,
Æquè domitricem cibi, æquè criminum.
Cessent labores, feriatus sit dolor,
Interpolatus opere nullo extrario,
Totus sibi, atque luctui intentissimus.
Vocate populi vulgus omne, omnem tribum,
Vocate populi capita, dios principes,
Columen Senati, honoribus mactos Patres.

Et

Et quicquid vspiam orbe terræ maximo
Curru citato gentium Sol aspicit.
Adesse facite ad Regiam domini domum,
Domum verendam, quam Deus præsens habet.
Agite, miseriter mugiat promiscuus
Ad astri clamor, audiendus numini.
In antecessum, post futuros inchoans
Vita ciuitatus, & diei Aha asperum:
Adest, adest, lux destinata cladibus.
Ultrix cruenta addicta vindictæ Dei,
Impunè cui nemo obuium tollat caput.
Quid illa non vastum dabit? quid non rutum?
Quanto feretur fulmine violentiae?
Quantis in iniis emicabit ignibus?
Rigore saeuo adulta, parcendi immemor,
Heu heu, quam acerbum proditum est exordium.
Non luce, non sub visibus nostris palam,
Illa, illa felix, illa rerum multiplex
Opimitas, vberq; pulchrum alimonie,
Ceſſit furoris hostici ad lubidinem?
In partem abusum, parte fœdatum mala?
Altrice porro copia pessumdata,
Mortaliumq; pauperatis commodis,
Languescit vnâ maximi domus Dei.
Festiuſtatum debit is splendoribus
Orbata, gaudiorum inops solennium,

Lugubribus tota abdita in silentiis.
Non gleba sementi ritam seruat fidem,
Non messis in spem creditas fruges souet,
Putore sed tetro hausta gruna prodigit.
Penu illud æternum, illa conferta horrea,
Cellæq; cum eræq; intimum ornamentum agri,
Inaniis stant obſitæ atque araneis.
Pars dissipatæ, aut propalam æquatæ solo.
Cessante quippe rure, & almis messibus,
Recta inuolat situs quoq; in granaria:
Quid sæcla memorem bucem, & armentas boues?
Quantis in auris sæuiunt mugitibus?
Quali boatu pulsa tے squa personant?
Quæ tam lubido dim, rumpendi truces
Gemitus, querellæ inconditæ mistos sono?
Fames, nefanda fames adurget, & improbus
Exercitor venter, suetæ egens dapis.
Defecta propter pabula, & stabulis pecus,
Caulisq; cassa mugit ad præsepia.
Et quotquot, herbae sponte creto munere,
Prati per æquor, sustinent victimum vagum,
Fusi, fugati, perciti clade ultima,
Cessere passim pascuis trepidi greges.
Quid restat ultra? quæ super spei via?
Non est quod intrâ terminos patientiae
Dolor fatiscat, aut silens ictum premat.

Frustra

Frustra obstinatam nitor in modestiam.
Quin templa cæli voce, voce cælitum
Patrem lacesto, & obruo clamoribus.
O rex supreme, o omnium Princeps sator,
Hæc adspicis? vultuq; non moto approbas?
Dum flamma fusis æstuans incendiis,
Vonare gestit dulce siluarum decus.
Spelæaq; inter intima audiē perfurit.
Vtis fauillam ventilans mapalibus,
Nullamq; non igne inuolans stirpem arborum.
Peruasit ardor, vsq; terræ in abditos
Specus, fenarum inbosspita ad cubilia.
Incicur illicet animans omne excitum
Feruore diro, vasta persultat sola,
Raptatq; modò fugam buc, modò illuc ancipem,
Aut nare biulca, querit auris libenis,
Ad te supinans aridam faucem siti,
Exusta qualis, æthere anni feruido,
Hiante tellus querit imbreviscere.
Siccauit cheuignis ipsas fontium
Venas perennes, ipsa fluminum vada.
Omnis venustas, omne pulchritudinis
Specimen superbum, sponte quod mitis parens
Natura, fundit solitariis locis,
Haustum, vonatum pessimo æstu concidit.
Quis æneator nunc citius tubam rapit?

Atque

Atq; arce de Sionis horrendū intonat?
Signum duelli, nuntium infandi mali?
Ite, entheis bachate circum excursibus,
Ululumq; sancto monte fenulem edite.
Percellat arua clamor, omnes incolæ,
Omnes remotis quotquot hærent finibus,
Ternarum alumni, ferrei sæcli genus,
Oestro pauoris miscantur feruido.
Turbasq; conflent, mentibusq; aspris fremant.
Adest, adest, nec longa distinet mom,
Adest citatis vltionis cladibus,
Dies cruenta, addicta vindictæ Dei,
Dies tenebris inuoluta immittibus,
Caliginosæ noctis vmbbris obsita,
Nigrans procellis, cœca fœdis nubibus,
Lateq; terrifici creatrix turbinis,
Quò cuncta vernat, cuncta confestim opprimat,
Ituq; pœnè inuolat vrens vnicō.
Qualis recentem quim mari flammam cicit
Aurom, celos montium se in vertices
Impigna vibrat, pœnè momento omnibus
Inuicta solis tela spargens angulis.
Nullumq; non volucri locum face inuolans.
Eheu minacis quanta vis exerciti,
Numeri incapax, virtute militum eminens,
Flagrans superbo ardore fortitudinis,

Crudelc

Crudele figit huic agro cuestigium.
Telluris ex quo cœpit habitari hoc solum,
Antiquitatis ultima ex origine,
Nemo hostis huic parem intulit ferociam.
Nec inferet post, sæculo altero, & altero.
Quām vultus atrox? quanta frontium acritas?
Quā flexit om, quā viam rapere institit,
Nimbi antecedunt ignium vonicum,
Agmenq; claudunt ponè flamarum globi,
Procul vomentes, fumidam fuliginem,
Aestuq; nuda cuncta dantes feruido.
O terra, amœnitatum ocelle, o unici
Orbis medulla, Gratiis selecte flos,
O tempe amorum, o voluptatum hortule,
Tu nunc beata, nunc nites pulcherrima.
Hostilis ast simul manus te fregerit,
Feres nefandæ damna vastitudinis,
Ibisq; deserti in rigorem luridum.
Et quotquot cœber dulce perreptant tuum,
Fuga efferentur impotenti, nec fugā
Clade impeditos, ulla seruabit tamen.
Quid mirer? aut quid horream expauens prius?
Frontisné diritatem, & aspectus truces?
Quales equorum præliis frementium.
An irruentum non ferendos impetus?
Plantasq; planè præditas cursu igneo?

C

Quæsis

Quicis expeditus non eques certauerit.
Non sic quadrigæ montium insultant iuga,
Saxa increpantes ungulis sonantibus.
Non sic edacis feruidus flammæ furor,
Arentem aceruum quando stipulae ingurgitat,
Torquet fauillis æstuantem turbinem,
Lateq; sonitu pulsat auras torrido.
Quodcumq; robur esse fortitudinis
Usquam potest, quæcumq; gens bello effera,
Iactat superbam gloriam duellicam.
Hæc una princeps omnium instar est manus.
Tota in cruorem prona, tota vulnerum
Sexa artifex, magistra bellorum aspera,
Parata prænsa cædium ad vœsaniam.
Quacumq; diros vertit orbes lumen
Irrim vomentes, ferreus passim paucor
Oppressa sternit corda, spes ægræ tremunt,
Uncumq; cum carnifex figit trucem.
Non stare sanguis integer molli in gena,
Sed illatebrans intimos vite in sinus,
Fædata linquit ora nigrore horrido.
Quales caminus, oblitas fuligine
Testas remittit, squale tinctas fumida.
Heu heu gigantum quanta currunt robora
Frænanda nullis aggerum repagulis,
Spretum quæuistela, quosuis obices,

Tanti

Tanti irruent, ferroq; iter latè dabunt.
 Non murus illos, turriumue vastitas,
 Arcebit vlla, machinæue desuper
 Imbrem ruentes saxeum tonitru igneo.
 Trans ipsa septa, transq; propugnacula
 Cursu euolabunt peruicaces arduo.
 Viriferoes, sucta bello pectom,
 Scientiæ mauortiæ expertissimi,
 Locum tueri quisq; pertinax suum,
 Nec flectere vsquam de viai tramite,
 Non ordines turbare, non gridu excuti,
 Non alter alterum tumultu obtundere,
 Fratérue fratris premere collisum latus.
 Quin ire calle quisq; strenuus suo,
 Pedemq; fixa ponere ad vestigia.
 Tum quando velox prouocat necessitas,
 Procul fenestræ præpetem saltum dare,
 Cadent volucres, saltibus pernicibus
 Crebri petauristæ, ignei salisubfali,
 Aurisq; credent corpora, alitum vicem,
 Nec corruentes, casus allidet procax,
 Luxator artuum, cerebri euerritor,
 Quin expediti, & vndecunq; innoxij,
 Pulchre caducum deferent pedem solo.
 Quæ porta fractis non patescet vettibus?
 Quis urbis angulus, ruentum ab impetu

C ij

Recedet

Recedet immunis ? palam, palam, agmine,
Densi, frementes, rapere pertendent viam,
Urbusq; viciæ, lata inundabunt foræ.
Pars emicabunt mœnibus celsissimis,
Murosq; persultare ouantes gestient.
Pars in domorum apricas candalculmina,
Tectisq; sublimes amabunt conspicere.
Nec sat, per amplas, limine emotas foreas,
Penetrare dabitur, ad rapinas ædum.
Ni, quâ vocauit ardor audendi impotens,
Ipsas fenestræ moliantur scansiles,
Aditusq; captent auios, nisi improbo,
Furum æmuli, rapace dextri audissimi.
Nec te quietam, pondere æterno sitam,
O magna tellus, alma nutrix omnium,
Nec te licebit sede tranquilla frui.
Simul, nefanda luce, fulserit tibi
Hostilis oculus, heu misella, non feres
Nec te tenebis mole fundatam tua,
Sed contremisces artubus penitissimus,
Lateq; quassa cuncta sternes dissipans,
Conata dorsum pessimis subducere.
Nec vos, corusca regna, sedes astricæ,
Beata cœli maximi palatia,
Quæ, pulcher ordo, cursibus rotat vagis,
Nec vos, choreæ semper inclytum decus

Iuuabit,

Iuuabit, aut libebit instare hunc gradum.
Loco moueri vos tuor vestro quoque,
Fragoribusq; concuti vastissimis,
Orbesq; concursare lapsos perpenim.
Tuq; , o diurni munera fons auree,
Mundi oculi, midiorum perennium sator,
T hesaurus vnicus coruscum luminis,
Sol alme, tu lugebis atrata gena,
Vultusq; merges in tenebris horridos.
Tecumq; consors ipsa mæstior tua,
Fax noctium, iubar secundum cælicum,
Splendore destituta munifico tuo,
Quassabit incassum rubentem lampada,
Fenale nigrans, nocte tota condita.
Quin picta stellis, præta cæli florida,
Mœrore opaca, subtrahent ignes suos,
Poliq; peplum deserent, luctu obsitum.
Non ante, ferrise tamen stringet rigor,
Ius, fasq; donec iusta clarigatio
Testata, promulgarit, atq; edixerit,
Qua lege læsi numinis fletant minas,
Quo more pollui os honores sarciant.
En Imperator ipse rerum maximus,
Cui omne robur, omne sæclum militat,
Structos priusquam iubeat ire exercitus,
In hosticoq; ponat ultricem manum,

C ij

Vocem

Vocem ante mittit faciem nuntiam,
Iniuriasq; iure repetitum venit.
Ut parte se quoq; bac probet iustissimum,
Polleniamq; dexteræ ostendat suæ.
Non, nescios, monitisq; non coercitos,
Se fraude velle imprudentia conuoluere.
Palam, palam olli virium stat copia,
Nec una castra, militisq; unum genus,
Sed gentium pñè omnium electissimi,
Superfluam euocati ad exsuperantiam,
Late, stativa collocantes omnibus
Campisq; , regionumq; nullo non solo.
Quæs acerius nihil, nihil ferocius,
Dunaciusq; audacibus periculis,
Aut iussa sacra promptius capessere,
Ausuq; strenuo impenata persequi.
Ut vulsa signa, ut cædium licentia
Permissa, clangorem tubarum exaudiit.
Diesq; dictus ultionis ultimæ est.
Nil hoc cruentum, nil magè enorme, aut ferox.
Spectabit orbis obrutus formidine,
Nec stare contra impunc, nec pertendere
Cuiquam licebit, possere aut veniae modum,
Usq; obseratis auribus clementiæ.
Nunc nunc, benigna, mitibus se induciis,
Indulget bona, nunc Patritus optimus

Pater

Pater ipse, criminum vltor olim acerrimus,
Poscit receptum transfugæ mentis sibi,
Pacisq; blanda lege condicit fidem.
En sponte amica voce deuios ciet.
Quò, quò scelesti pergitis ? quò vos pedes
Ducunt prophani, vultibus nostris procul ?
Reuocate cursus impios, retro date
Fugitiua vela, flectite ad portus meos,
Redhibete cordis debitam sedem miki,
Sed integrum, sed candidam, punim, putam,
Omni carentem labis adnexa nota,
Plenamq; concessamq; mi medullitus.
Nil subdolum, nil namq; fictum admittimus.
Duxq; adsit vna, pressa continentia,
Succincta non procacibus ieconiis.
Adsitq; lectus, ipse damnator sui,
Commissa tergens lachrymis fidelibus.
Totoq; planctus surgat ingens æthere.
Non vestium lacerator ille, ast cordium,
Dolore findens intimos mentis sinus.
Auditis ? an surda arcet obstinatio ?
Adeste, adeste, vertite indignam fugam,
Redite verna turba pristinum ad larem,
Redhibete vos heroi fugaces seruuli.
Non cum hoste vobis, non tymanno cum aspero
Res est futuri, Dominus ipse uester est,

Deusq;

Deusq; vester, omnium optimus sator.
Patens ad omnem gratiæ indulgentiam,
Vel ipsa vota promptus anteuertere.
Dans cuiq; pectus obuium, obuios sinus,
Uber benignum, matris almæ viscera,
Fessisq; , pænè condolens sensu pari.
Non nare acerba, latus ius voluere,
Differre non asper, opulens clementius,
Miserationum plane inexhaustum penu.
Iam iam flagellum comminatus, & mala
Intenta vibrans, mox remissus & fauens.
Parcus nocendi, supplices facilis pati,
Ab ultione dimoueri flexilis.
Hæretis insulsi & villaue dubitatio
Retentat usque criminum mentem ream &
Speiæ, pulchræ liberas cludit vias &
Infestus esse quis sibi tantum potest &
Benignitate vt se abdicet Dei sui &
Dirisq; vitam destinet perennibus &
Numenq; singat prorsus intractabile &
Hoc discere, hoc cura mage est capessere.
Sceleribus aduersum Deum, virtutibus
Solere placari, & redire in gratiam.
Feros domare, cernuis ignoscere.
Nec stirpitus conuelleret deorum inclyta.
Quin linquere benedictionum reliquias.

Ut,

Ut, quā me arit prospēro uestigio,
Sepulta surgant sacra, surgant germina
Diuorum honorum, munus & libaminis,
Deo dicandi perpetim libaminis.

Eia intonetur æneæ sonor tubæ,
Signum seuerum, publici carmen mali.
Sint feriata sæcla ritu sobrio,
Semota mensis pinguibus, cultu aspera,
Amsancta fruge dapsilis iciunij.
Vocate cœtus, & sufetes cœtuum,
Ad sint gregatim densa popli examina,
Plebs undiquaq; confluens, immiscua,
Ad sit corona concionum nobilis,
Ciues diserti, concilij electum decus.

Vosq; , ô verenda capita, grandæui senes,
Et paruolorum currunt alma ætatula.
Et quotquot usq; lacteam nefrenduli
Mulgent opem, tenelli alumni infantæ,
Nutricum habendi vagiant in dexteris.

Nec te, recenti macte mentem gaudio,
Par est leporum blanda dona carpere,
Lente impeditum dulcibus complexibus.

Linque, ô beate sponsæ, felicem torum.
Tuq; , ô voluptas unica, thalami iubar,
Iucunda sponsa, linque secessus tuos.

Age, oxyuste elimina, viam nipe,

D

Matrumq;

Matrumq; te te cæteros adde in greges,
Quæ tum vacabit planctibus sedes feris?
Non ipsa, inaccesa ante mæsto luctui,
Delubra, læta numinis præsentia,
Defendet à squallore, sanctitas vetus.
O area, o statio ministrorum Dei,
A fronte templi, altare quæ discriminas,
Solis sacerdotum frequentata pedibus,
Pulsanda quantis fletibus remugies?
Dum mæror in te fræna diffundet sua.
Flebunt sacrorum præstites, dium genus,
Viri verentes numinis, mystæ pii,
Atque ora guttis prolucent calentibus.
Ibitq; mussans murmur, anxie ingemens.
O parce, parce, dulcis o quondam pater,
Tuo popollo parce, parce vernulis.
Ne dede turpitudini, aut opprobrio,
Hæreditum tuum, tuam sortem unicam.
Ne perduelles, Barbari impurissimi,
Manu tyranna fæditer tuos premant,
Tuiq; honores vellicentur indidem.
Procaxq; lingua, sumat aptam copiam
Mali veneni, teq; per nos vulneret.
Quis supplicator noster ille tu Deus,
Impunc carpens, tcq; lancinans palam.
Nec supplices fuere frustra, nec mora,

Exarst

Exarsit ingens ossibus Dei dolor,
Iniq; non ferente contumeliam
Commotus, hanc tulit suum lædi decus.
Ipsamq; tellurem super miseritus est.
Mentemq; suscepit quietam erga suos.
Multumq; de rigore dempsit pristino.
Ultrò benignæ temperans venie modum.
Dictisq; amicis lene responsum dedit.
Voce ipse pacata calans poplum suum.
En lœta vobis rura, lœtas frugibus
Reddo nouales, vile & annonæ forum.
Et latè opimis horrea ampla messibus.
En vites vlos densa vestit fertiles
Vnis onusta, mustei roris parens,
Medella vitæ, nectar orbis unicum.
Nec pinguis usquam dè est oliui copia,
Aui refectrix, recreatrix virium,
Stant densa latè arbusta, siluis æmula,
Honore baccarum affatim ornatissima.
His este macti commodis, his præmiis,
Nec amplius manete gentium pudor.
Nec turpitudo iniqua nominis mei.
Et hunc opacæ noctis ex propagine,
Frenetici septemtrionis filium,
Belli procellis efferatum immitibus,
Tundam, repressum sedibus vestris procul.

D ij

Saltusq;

Saltusq; in inuios, inhospita in loca,
Pulsum supinabo, accolam inculti soli.
Iacebit umbra, maximi cadaueris,
Protensa longinquo orbe crudis artubus.
Qua sol renatus aureos ortus ciet.
Undamq; lustrat æquoris cognominis,
Hac summa frons, apex nefandi verticis
Voluetur, ora littoris vastissimi.
Ast corporis margo, pedum statumina,
Idem relapsus quâ diem sol occulit.
Sternentur, vsq; marmor ad nouissimum.
Ibitq; cælo fætor affatim arduus.
Tabo eliquatus, pabulum spedenis,
Ibitq; putredo insepulta, verminans,
Redhōstimentum nuncidum superbiæ,
Quâ gessenit se se impotenter, vls modum,
Victoriae frænare iuna respuens.
Nunc pulchritellus, nunc amica mī sola,
Aruum politum, nunc inertis te metu
Vacare mando, mando comptam viuere,
Et lusibus dare otium, & terere diem,
Festisq; lasciare lautam gaudiis.
Tanti æstimatam, quando te Deus tuus
Ornare querit, nec laborem defugit,
Magnum laborem, dexteræ pignus suæ,
Quò splendidam, quò te superbam prouehat.

Prodite

Prodite lustris, antī cœca linquite,
Meticuloso arcete curum pectore,
Fæcunda pecua, liberum armenti genus,
Quodcunq; nutricare patria hæc amat.
Discessit agris horror, cibertas virens
Priscum nitorem reddidit tēsquis locis.
Et quæ rigebat gleba, deserti vicem,
Lappisq; carduoq; latè squallida,
Splendere gaudet, flore picta lucido.
Turgere nimi gestant gemma noua.
Fructumq; nulla non suum arbos parturit.
Et ficus omnem præstítit dulcedinem,
Et vua totam suauitatem maximam.
At vos nouella turba, spes domus recens,
Pulli parectati, iuuentæ flosculus,
Sanguen Sionis, assecclæ sapientiæ,
Hoc tempus, hoc est, quo vagam diffundere
Mentem datur, studiisq; lætis prouehi.
Vitulate magno gannientes ludicro,
Vitulate certa numinis præsentia.
Numen voluptas vestra, numen sit lepor,
Et lusus, & venusta subsultatio.
Talem magistrum, disciplinæ præsidem,
Ducem irreppensem, corculum peritiæ,
Vobis redono. Cuius ore limpido,
Fontem biberis veritatis aureum,

D ij

Æternæ

Aeterna iuris, atq; legum sagmina.
Hic vos, hic arte finget exactissima,
Quales fuisse constitit, primo satu,
Olim profectos optima ex origine.
Nec vdas cæli vena, sudis imbribus,
Rorem feracem, fundere in terræ sinum,
Usquam negabit, mane seu roseo, facem
Aurora, currus ante solis profret,
Seu condet obscuranda serò lumina.
Et anteuertens, & diem ponè insequens,
Ceu lauta mundi forma primitus fuit.
Iam iam, reposa maximis granariis
Frumenta turgent, personant tunçæ areæ,
Dum munda aristam linquere expedit seges.
Surgunt acerui, adoræ locuples penu.
Gemunt referta præla, vitigenus latex,
Expertus usque crebra plantæ verbena,
Undare querit, vuidus largo alueo,
Quæritq; oliui undare blanda opimitas,
Cibi nitella, pingue mensarum decus.
Nil molle, parvus ausibus nil ordior,
Sed virium, pollentis atq; roboris,
Ingens opus, quo nostra se vobis palam
Probet potestas, usibus vestris data,
Qua compotiu i vos supernè præditos.
Valere iam iubete languidam famem,

Cænisq;

Cœnisiq; vos cunatu pollucilibus.

Licet venustos agere coniuias, licet,

Vel ad palati maximam lubentiam,

Cui sola deniq; satias ponat modum.

Tunc ore vestro, sit meum nomen frequens,

Tunc pulchra laudum dona, tunc præconia,

Reponat altis, lingua grata, nubibus,

Quel's vester esse noscar & Rex, & Deus,

Ingentium patrator in vos munerum,

Stupore fingens corda præstitis bonis.

Hac sit secuta vos tenus confusio,

Hac seruitutis Barbarum contagium.

Deinceps vetabo cum prophanis viuere,

Gentem mi amicam, segregem populum mibi,

Priuo frumentem libero consortio,

Vel usque sæcla perpetim ad perennia.

Nec me pigebit præesse vestris cætibus,

Comimq; in Israele conspici meo,

Medium frequenti ciuium comitio.

Nescire nemo ut possit obtutus meos,

Sed scire cuncti me Deum, & Regem suum.

Cui possit alter nemo compamrier,

Qui sceptra postmodo ista nulli cesserim.

Rex ipse, Princeps ipse vester unicus.

Certum est, in unum dissipatos cogere,

Certum, exules donare patrio solo,

Nec

Nec perfido amplius iugo sinere opprimi,
Nec inquinari sordibus promiscuis,
Latusue purum cum prophanis iungere.
Sinceri sed dunare saecla perpetim,
Claudenda nullo fine, nullo termino.
Migrabit etas ista pridem saeuior,
Pulchrumque pulchro tempori cedet locum.
Iam ventilari blandientes expetunt
Auræ, et serescit purior cæli dies.
En ipse, flamen, en meam vim maximam,
Depromo, de quo, fundo largo flumine,
Celeste munus, carnis in glebam rudem,
Nil corporum auersatus obscura augmina.
En faxo, proles vestri, vestri liberi,
Maresque, sexus et minor virginies,
Lymphata nostro corda taeti numine,
Omiculorum dia fundent carmina.
Vatumque primas sortientur glorias.
At maior etas, incluti casci senes,
Dum fessa lentus membra distinet sopor,
Mensque exsoluta liberis pennis volat,
Catas futuri somniorum imagines
Cernent, repanda porta qua fatis patet.
Porro iuuentus, perspicax visu mage,
Palam, sub ipsa luce, promptis sensibus,
Coram intuentur spe eterna rerum lucida,

Viuos

Viuos colores imminentum euentuum.
Nec te secunda turba, parta mancipi,
Nec te relinquam munerum exsortem meūm.
Vobisq; seruuli, meo de ſpiritu
Impertiam, vobisq; bellæ ancillulæ,
Mensu herili, copia lautissima.
Cælumq; telluremq; portentum metu
Quassabo. tu percussa terri, gurgitem
Volues cruorum, cædibus tota obruta,
Imberq; te coruscus, ardentum ignium,
Fitget supernè, incendis procul furens.
Fumabis, heu misella, feruore vltimo,
Anhela ructans pectora, in mundi cauum,
Vaporq; te auris, & fauilla differet.
Hic sol, hic almæ lucis auriga aureus,
Atritus ibit horrida ferrugine.
Tu luna, lumen alterum purissimum,
Hæc om̄ lactea, iubar hoc argenteum,
Cruore tingues, discolor, vœpallida.
Tanta antecedent monſtra. tandem maximus,
Pollens procellis, turbinum promus minax,
Formido, & horror orbis, horror sœculi,
Ultor supremus, ingruet Domini dies.
Hæc ſumma rerum, hic hæret altè terminus.
Quem nulla post momenta verterint loco.
Quin conſet id, quod ſtar natissimum fore.

E

Tunc

Tunc nominis nostri inuocatores pios,
Sacra cælo pectorum, electum genus.
Vitæ assenam, fatoq; subtraham aspero.
Ipso Sionis quippe pulchro culmine,
Ipsisq; Solymes inclytis pomœriis,
Salus vigebit. tuta virtutum choro.
Nec cæteros plerosq; non contexero,
Lectu nouo accensoſ supernumerarios,
Seruare quos mi cum, quos labor fuit.
Enfiet illis, fiet vsque lucibus,
Cum præstitutam tempus orbitam teret.
Quoſeruitutis compedem, & crudum iugum,
Demam meis Solymis, meo Iudeo unico,
Reddamq; iuna Ciubus postliminj.
Tum conglobabo gentium mista agmina,
Omnem superbam Barbarum propaginem,
Ducamq; mecum iure consertos manu.
Qua plana pandit septa territorij
Vallis Iosaphat, iudicij Campus sacer.
Hic mi tribunal stabit, hic creperum forum,
Hic iusta litis iurgia aduersum reos.
Quænamq;, calculumq; ponim volam.
Meo popollo, hæredio meo super.
Qui tam proterue libuit esse iniuriis?
Ut Isniellem, nostri patrimonia,
Tam diriter, tam peſimis tunsum modis,

Irent

Irent redactum ad ultimas minutias.
Sparsumq; vastis gentibus dislokerent.
Cur ausa nostrum pertica aruum carpere?
Dominisq; partem vendicare non suis?
Heu heu, meorum, capita mi charissima,
Vilis fritillus, vana lusit alea.
Impubis ætas, volupe matrum gaudium.
Heu pro sedas, nefanda merces, ad lupas,
Iuit, libidinum pudendum præmium.
Heu ebriosus miles, heu gurges meri,
Tremeti amore sauciari se expetens,
Florem puellarum, aureas virgunculas,
Vini propolis obligavit impius.
At tu superba ciuitas Sydonia,
Tu ciuitas Tyri, Palæstinum et solum,
Quodcunq; nostris finibus iungis latus.
Potesne quicquam triste, quicquam inhospitum,
Narrare de meis? aperite et conqueri?
Tibine mecum quiuit intercedere
Offensa quæquam? ires ut ultum iniurias,
Priusq; læsa, redderes noxam parem.
Si te nocendi tanta vexauit sitis,
Impune ut incur sare sperares meis,
Et damna sponte innoxias procudere.
Dicto ocyus, mox mox tibi rependero,
Iusta libella, talionem aspernum,

E ij

Tuumq;

Tuumq; cornibus tuis frangam caput.
Auri talenta, diuitem gazam meam,
Perfecta gemmis vasa, signis aspera,
Et quicquid argenti extulit domus mea,
Mala abstulisti fraude, raptu pessimo.
Ipsosq; honores, queis serenari meam
Ego professus mentem, & expleri solens,
Et quicquid in rebus meis pulcherrimi,
Demptum mihi, obsecnas Deum vestrum in domos,
Fæde intulisti, & sacrastis perperam.
Gnatos Iudee, nobilissima corpora,
Gnatosq; Solymes, liberum semper genus,
Quæsistis aucupio plagj iniustissimo.
Proculq; venundasti orum in Græciam,
Trans vasta terræ spatia, trans magnum mare,
Ne spes misellis villa, perpetim foret,
Dulcem videndi patriam, & patrum domos.
Non sic abibit, non. sed obuersum malum
Torquere certum est vestra contra pectora.
En, queis in origi, institores improbi,
Mercatu iniquo, conuolantes ad lucrum,
Distinxitis incolas meos, germen meum.
Inde excitos, seruaq; raptos compede,
Mibi reducam, & liberi assenam manu.
Ruet retorta vestra retributio
Vestrum in caput, frangetq; vos iustam vicem.

Vestrum

Vestrūm propagmen impium, sobolem notham,
Natosq; iunicumq; lēta corpore,
Dedam sub hastam, filiis Iudæ in manum.
Passimq; vos, vilis precj, mercem malam,
Vendent, reuendent, ysq; ad ipsos vltimos
Orbis Sabæos, dissitam gentem procul.
Non est Dei, mutare, quod natum semel
Enuntiarit ore constantissimo.
Percellat aurem gentium clamor minax.
Volent frequentes nuntij, voces fremant,
Pandantur alta claustra, bellorum viæ,
Arma, arma, conclamate, stent iusti dies,
Vexilla pinnis ventilentur arcium,
Deuota ferri sœuiat licentia,
Nil sanctius sit cæde, nil antiquius,
Scandant ferocestrōssuli, scandant equum
Instnata dorsa, tecta ferri fornice.
Ruant phalanges, quiq; robustissimi,
Quacunq; terræ parte, quocunq; themate,
Dent magna, bello consecunda nomina.
Gemant refectis officinæ incudibus
Nil tela præter, præter armorum struem,
Festinet expedita fabrilis manus.
Vel ipsa aratra, ruris apta muniū,
Bellorum in ysus asperos resingite.
Eat rigorem in ensium dens vomeris.

E ij

Eantq;

Eantq; dura sarcula, & scaber ligo:
In gessa tela, in longi umbres lanceas.
Vel effenari nunc licet at incertibus,
Gnauamq; se se iactet ima imbellia.
Dicantq; segnes, fortium nos æmuli,
Victoriarum conditi ad palmarium.
Ite, omnibus mundi plagiis, omni loco,
Mouete signa, conuolate, erumpite.
Cogite vires maximas exerciti.
Densi manipli ferueant cohortium.
Hic campus, hic est, hæc duellica area,
Tinguenda vestro sanguine, hic latè dabo
Stratum omne restrum robur, afflictum solo,
Humumq; mordere faciam audacissimos.
Non hoc sedendi tempus, aut lentæ moræ.
Properite magno sistier vadimonia,
Omnis propages, gentium secla omnia,
Vallem in Iosaphat, iudicij Campum sacrum,
Quo dicta vobis est dies seuerima.
Hac sede Iudex, orbis omnes incolas,
Coram euocatos, litigantes audiam,
Cernamq; prolatu ultimæ sententiae.
Adulta aristis iam seges falcam vocat,
Ite & frequentes, duri messorum agmina,
Telluris hanc densam comam, satum arduum,
Sub cultri acumen prosecantes mittite.

Cessarc

Cessare nulli libeat ex operis meis,
 Vindemiæ celebnamus vda tempora.
 Iam protulit se plena tandem autumnitas,
 Iam vasa vinitorcula vbertim scatent.
 Iam præla feruent, iam trapetes æstuant,
 Summam potitum copiam excreuit scelus.
 Diffusa latè criminum exundant vada.
 O' plebs, misella, plebs misella, ter, quater.
 Non vallis ista, non solum fixum te habet.
 Sed cespes Orci, sed vorago perfida,
 Campus ruinæ, funerum gurges vorax.
 Iam iam, nec arcet longa terminum mona,
 Quum se arduus mundo inferet Domini dies,
 Hac valle sæua, cædium hoc statu loco,
 Pœnas luetis, lacinati cruditus.
 Ensæuit ipse sol tenebris horridus.
 En luna, lumen impiatis denegat.
 Nox atmstellas distinet, porta ætheris
 Oppressa, vultus aureos cæli abstulit.
 Rugiet Sionis arce Dominus infremens,
 Vocemq; Solymes edet altis turribus.
 Vocem, polarum tecta moturam loco,
 Terræq; moturam refinctos cardines.
 Fatiscit icta tota mundi machina,
 Et fluctuabit funditus caduciter.
 Vos interim, mei Israëlis, gens mea,

Fifos

*F*is so mihi, secum conteget quies.
*A*d me recepti, spe mihi innixi nata,
*D*egetis immunes, periclis inuÿ,
*M*eo refulti tuta corda robore.
*S*ensuq; dabitur scire compertissimo,
*Q*uod ipse vester Dominus, & vester Deus,
*S*ionis arce, montium sanctissimi,
*C*harissimiq; montium mihi omnium,
*D*iuerto præsens, & meam sedem hic gero.
*A*tq; ipsa Solyme, sidus urbium & iubar,
*A*pex supremus elegantiæ vnicæ,
*P*rimos honores sanctitatis auferet,
*S*plendore maiestatis arduo eminens.
*Q*uam fronte prona, subq; missis fascibus
*U*rbes adorent, & stupescant omnium
*L*umenq; , reginamq; , latè gentium.
*N*emoq; deinceps perduelis perfidus,
*N*emo exterus griffator, aut prædo rapax,
*P*ertendet incestare contactu impio,
*P*edemue sanctis ponet impurum viis.
*V*entura, nec mutanda quondam sancio.
*Q*uām pulcher ille fulserit mundo dies,
*N*ouos lepores promet ætas aurea,
*N*on mella pratis efficax apum labor
*L*egit minutim, cellulis condens cauis.
*S*ed montium fœcunda se se viscera,

Passim

Passim refudent, nectaris satu oblitera,
Roresq; largos proferent dulcedinum.
Passimq; colles lacte manabunt mero.
Olimq; Iude regio, fluminum indiga,
Sitim relinquet siccitatis aridam,
Nulloq; non reuoluet vndas riulo.
Ipsoq; Regis maximi palatio,
Prodibit ingens, limpidæ parens aquæ,
Fons largus, ample se vomens ex alveo,
Spinisq; torrentem procul cognominem
Ditabit, ad Iordanis usq; littora
Fluctus propagans, irrigator prodigus.
Agyptus, hæc Agyptus, aruum perfidum,
Hostilis om, nunc tumens successibus,
Inculta, desolata, contemptissima,
Iacebis, olim, turpe spectrum cladium.
Et vos Idumes regna, latronum domus,
Fraudum officina, ergastulum doli mali,
Et vos nefanda damna deserti manent.
Sic vasta, sic fœdata squallore ultimo,
Sic inquinata pessimis incurviis.
Cedetis in prauum lucrum, furi improbo,
Palamq; præmiator, & prædo vagus
Vos permeabit, gannicens raptu impio,
Ut nulla deinceps vos satis seruet salus.
Hac scilicet mercede vobis venerit

F

Iniuriarum

Iniuriarum nullus in Iudam modus.

*Factæq; cædes innocentum corporum,
Sanguisq; largè fusi in terræ sinum.
At termi Iudea, incolas populos suos,
Fouebit æternum, beata & libera,
Habitata semper, culta semper impigrè.
Vobisq; Solymes ampla territoria,
Semper vigebunt ciuium frequentia,
Hac stirpe gentis, hac, & altem procul,
Usq; ad perennes gentium prosapias.
Purumq; mundatumq; sauguinem dabo,
Mundare quem forte hactenus neglexenam.
Sionq; mons, ocellus iste collum,
Me præside, & rectore me, regnabitur.
Regnabitur vel perpetim, omnes seculi
Uls terminos, uls atq; metam temporum.*

Iesu Christo laus & gratia.

22

